

Wetenschappelijke naam:

DICEROS BICORNIS

Ik ben een: zoogdier

Aantal jongen: 1

Drachtig: 15 tot 16 maanden

Volwassen met: man 7 tot 9 jaar,
vrouw 4 tot 6 jaar

Maximale leeftijd (wild): 45 jaar

Gewicht: 800 tot 1400 kilo, man
gewoonlijk zwaarder dan de vrouw

Schouderhoogte: 1.40m

Lengte: ong. 3m tot 4m

Bedreiging: ernstig bedreigd

Voedsel: takken en bladeren

Grootste vijanden in de natuur: de mens

Woonplaats: : in de overgang tussen
de savannen (grote grasvlakten) en
bos, in oostelijk en zuidelijk Afrika

LEEFGEBIED AFRIKA

WIST JE DAT...

...de zwarte neushoorn met zijn snelheid van ongeveer 50 kilometer per uur, de snelste neushoornsoort is? Hij rent net zo snel als auto's mogen rijden binnen de bebouwde kom.

WAAR KUN JE DE ZWARTE NEUSHOORN AAN HERKENNEN?

Puntlip

De naam puntlipneushoorn zegt het al: hij is te herkennen aan zijn puntlip. De witte neushoorn heeft brede lippen. Met die puntlip kan de zwarte neushoorn goed blaadjes en takken van bomen afplukken. De witte neushoorn is een echte grazer, daar is zo'n puntlip nou net wat minder handig voor.

What's in a name

Er zijn meerdere ideeën waardoor de namen zwarte- en witte neushoorn zijn ontstaan. Eigenlijk kloppen die namen niet. Dit is één van de ideeën: in het Afrikaans betekent breed: "wyd". Dat is verkeerd verstaan en het Engelse woord "white" geworden, dat wit betekent. Dus noemde men de andere soort maar "black", dus zwart.

Ik zie, ik zie... niet veel

De neushoorn kan niet goed zien. Als hij een mens was, zou hij een brilletje moeten dragen. Als je bijvoorbeeld zo'n 10 meter bij hem vandaan, heel stil zou staan, zou hij kunnen denken dat je een boom was.

Ik ruik, ik ruik... heel veel

De neushoorn zal je dan misschien niet snel zien, maar met zijn grote neusgaten kan hij heel goed ruiken! Echt geen boom, ik ruik mens! Maar dan moet je geur wel naar hem toe meegevoerd worden door de wind. Kilometers ver kan hij je nog ruiken.

Ik hoor, ik hoor...van alles

Ook het gehoor van een neushoorn is erg goed. Bovendien kan hij zijn oren los van elkaar, allebei in een andere richting draaien. Je mag het proberen hoor, maar wij kunnen dat niet.

Hoorns

De twee hoorns van de zwarte neushoorn bestaan uit keratine. Dat is hetzelfde materiaal waar je nagels en haar van gemaakt zijn. Die hoorns kunnen wel 7 centimeter groeien per jaar, maar de neushoorn schuurt er ook weer heel veel centimeters vanaf. Toch zie je wel neushoorns lopen met twee knoerten van hoorns. De tweede hoorn wordt niet langer dan 50 centimeter maar de voorste kan echt wel meer dan één meter lang worden. Bij sommige dieren is het begin van een derde hoorn te zien.

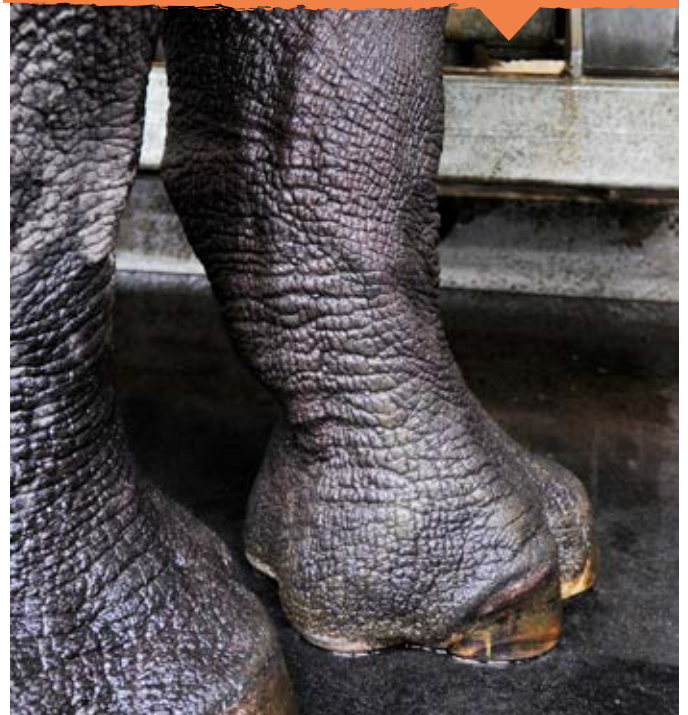
Kale dikhuid

De huid van de neushoorn is ongeveer anderhalve centimeter dik. Onze huid is maar 0,1 tot 4 millimeter dik. Wat een verschil hè?! Op de snuit, poten en buik is de huid het dunst.

De donkergrijze huid lijkt op sommige plekken soms heel donker en op andere plekken heel licht. Dat komt door modderbaden die de neushoorn neemt om zijn huid te beschermen tegen de zon en tegen insecten. Een neushoorn kan niet zweten dus hoe lekker verfrissend is dan zo'n blubberbad!

HOEVEN

Zwarte neushoorns zijn hoefdieren. Ze hebben aan elke poot drie hoeven. Drie is een oneven aantal dus hij hoort tot de 'onevenhoevigen' net als zijn verre familieleden de paarden en de tapirs. Ze lijken misschien log maar ze kunnen nog best hard lopen op hun korte poten: wel 50 kilometer per uur.

WAAR EN HOE LEEFT DE ZWARTE NEUSHOORN?

Ooit, toen men in 1960 met onderzoek naar dit dier begon, leefde deze neushoornsoort in het grootste deel van Afrika. Nu leeft hij alleen nog maar in oostelijk en zuidelijk Afrika, in natuurreservaten en parken van natuurbeschermingsorganisaties. Ze leven daar in het gebied tussen de grote grasgebieden (savannen) en bossen met dicht doornig struikgewas. De open graslanden vinden ze het minst aantrekkelijk. Ze kiezen altijd een gebied waar binnen 25 kilometer water te vinden is.

Man en vrouw

Een neushoornman heet een bul en een neushoornvrouw noemen we een koe.

Alleen samen?

Zwarte neushoorns leven min of meer solitair (alleen). Toch zie je ook wel neushoorns samen optrekken. Sowieso moeder en kind maar ook wel jonge dieren in een groepje of een volwassen vrouw met haar naaste buurvrouw. Volwassen mannen leven meestal alleen. Alleen 's nachts bij de watergebieden, dan

komen de neushoorns bij elkaar zwarte neushoorns houden er geen vast territorium (leefgebied) op na maar kennen wel de neushoorns die in de buurt leven. Alleen als er in een gebied teveel neushoorns leven, dan willen ze wel een eigen territorium en dan willen ze daar ook geen andere neushoorns in tegenkomen.

Hallo, dit ben ik

Neushoorns geven geen hand als ze zich voorstellen. Wat doen ze dan? Ze poepen op een gezamenlijke hoop. Zo ruiken ze precies wie er allemaal in de buurt zijn. De poep wordt ook wel verspreid door er met de poten door te trappen: zo, dit ben ik, ik ben een jonge man en ik ben niet ziek. Wist je trouwens dat mannen en vrouwen van de zwarte neushoorn achteruit plassen? Zo kan je het goed verspreiden

Voetpaden voor neushoorns

Ja, zo zou je het kunnen noemen. Neushoorns lopen steeds weer over hun eigen plat-gestampte, gezamenlijke paden. Dat soort paden noemen we 'wissels'.

24 uur mèt

Meestal beginnen de neushoorns aan het begin van de dag voedsel te zoeken en te eten. Op het heetst van de dag liggen ze in de schaduw van een boom of in een modderbad en in de middag gaan ze weer op zoek. 's Nachts hoor je ze vaak bij de waterplaatsen. Dit kan kilometers ver lopen zijn. Je kunt ze dan horen proesten en blazen en soms zelfs spelen.

Spelregels

Stel je voor: er staat een vrouwtje met een jong bij een waterplaats te drinken. Plotseling komt er een grote, zware man aan. Ze herkent wel zijn geur. Allebei de volwassendieren gooien hun kop omhoog onder luid gesnuif. Dan gaan ook de staarten omhoog. De bul krabt met zijn achterpoten in de grond en snuift hard. Dan draaien ze bijna tegelijkertijd hun koppen om en stormen op elkaar af....en...blijven op een meter of 6 van elkaar af plotseling stilstaan, met

opgeheven kop en de oren naar elkaar gedraaid....Langzaam draait de bul om en loopt naar het water. Je zult het niet geloven maar vaak zie je alle drie de neushoorns, jaja, ook het kleintje, gemoedelijk water drinken uit dezelfde waterplaats. Neushoorns hebben bepaalde spelregels waar ze zich netjes aan houden. Maar zou het een vreemde neushoorn zijn die ze nog nooit geroken hebben, dan gaat ze wel in de aanval.

Zzzzzzzzz

Een zwarte neushoorn slaapt wel zo'n 8 a 9 uur per nacht. Het dier ligt dan half op een zij. Je zult ze niet vaak helemaal plat op de zij zien liggen, sta maar eens snel op met dat grote

logge lijf als je plat ligt (probeer zelf maar eens het verschil uit). Twee tot drie keer per nacht staat de neushoorn op om te plassen of zich te ontlasten. Ook op het heetst van de dag zie je neushoorns rusten, soms lekker midden in een modderpoel.

Gevaarlijk

Zwarte neushoorns zijn gevaarlijke dieren. Hun neus vertelt hun als eerste of ze aan moeten vallen. Dat kan al een onbekende geur zijn of een mensengeur. Is hij je eenmaal op het spoor kan hij je wel een kilometer lang blijven achtervolgen

WAT EET DE ZWARTE NEUSHOORN?

De neushoorn is een herbivoor, dat betekent dat hij alleen groenvoer eet. In zijn geval zijn dat blaadjes, twijgjes, struiken en takken. Zelfs de takken van de acacia die heel veel grote doorns heeft, eet hij zonder blikken of blozen op.

De punt van zijn lip die hij als een soort vinger kan gebruiken, is natuurlijk wel heel handig bij het plukken van al het voedsel.

POEP EN ZOUT

Soms zie je de neushoorn heerlijk smakkend van de grond eten... Wat hij dan eet? Poep van een gnoe (een grote antiope-soort). Vies? Nee joh, daar zitten allemaal stoffen in die de neushoorn nodig heeft. Dat vindt hij nergens anders in. Met de hoorn graaft hij soms in de aarde of het zand op een plek waar zout zit. Ook dat heeft hij zo nu en dan nodig.

HOE PLANT DE ZWARTE NEUSHOORN ZICH VOORT?

Als de koe in haar periode is om te paren is dat te ruiken aan haar poep en plas. Ruikt een volwassen man dat, dan schopt hij snel haar poep uiteen om het voor een ander mannetje moeilijker te maken haar geur te ruiken.

Als het vrouwtje een bul kiest laat ze dat goed merken: snuivend, gorgelend en proestend valt zij de bul aan. Ze stoot hem een paar keer zo hard tussen de ribben dat hij ervan moet boeren...vreemde manier om te verleiden hè, maar zo werkt dat nu eenmaal bij deze dieren.

Kapers op de kust

Komt er een tweede bul bij dan gaat deze in danspas om het vrouwtje heen draaien. De mannen ruiken aan de geur van het vrouwtje dat ze in de periode is om te paren. Als ze die geur ruiken, kunnen de bullen heel agressief met elkaar gaan vechten. Uiteindelijk kiest het vrouwtje de sterkste man.

EÉN JONG

Dan, na 15 tot 16 maanden wordt er een jong geboren van ongeveer 40 kilo. Het kan al na 10 minuten staan. De hoorns van het jong gaan pas groeien vanaf de 10e maand. Het kleintje drinkt 2 jaar lang melk bij de moeder. In totaal zal het ongeveer 3½ jaar bij de moeder blijven. Na 2 tot 5 jaar kan de koe weer drachtig worden.

Saampjes

Is de man gekozen dan blijven man en vrouw een tijd bij elkaar. Na enkele dagen met paringen gaat de man weer zijn eigen weg.

De meeste jongen worden in het regenseizoen geboren maar de paarperiode van de koeien ligt niet echt vast. Als het jong een vrouwtje is, kan het met 4 tot 6 jaar alweer kleintjes krijgen. Mannetjes zijn later: dat is ongeveer met 7 tot 9 jaar.

WAT ZIJN DE VIJANDEN VAN DE ZWARTE NEUSHOORN?

De mens is de grootste vijand van de neushoorn. Ooit was dit de meest voorkomende neushoorn en leefde hij in het grootste deel van Afrika. Tegenwoordig is dit dier nog alleen maar te vinden in natuurreservaten. Zelfs dan nog worden er heel veel door stropers gedood. Bovendien wordt het leefgebied van de neushoorn steeds meer ingenomen door de mens.

Wat moet je met zo'n hoorn?

Ja, dat vinden wij ook. Helaas vinden veel mensen in Azië het heel belangrijk dat hun belangrijkste mes een heft heeft van zo'n hoorn. En ze denken ook al dat medicijnen die van die hoorn gemaakt zijn je heel sterk en gezond maken en ervoor zorgen dat je heel veel kinderen krijgt. Nog steeds is het zo dat 90 % van de dieren gedood worden door stropers

ELKE 7,5 UUR WORDT ER EEN NEUSHOORN GESTROOPT.

Help

Nadat de dieren in steeds meer gebieden niet meer voorkwamen is in 1975 ingegrepen. De zwarte neushoorn werd officieel op de lijst gezet van beschermde dieren. Hij staat daarop als zeer bedreigd. Meerdere natuurbeschermingsorganisaties zoals bijvoorbeeld het WNF (WWF in het Engels), zamelen geld in om projecten te betalen om dit dier en zijn leefgebied te beschermen. Sommige neus- hoorns worden zelfs verplaatst naar veiliger gebied. Er wordt ook van alles gedaan om de handel te voorkomen. Dat is heel moeilijk, vooral als je weet dat er voor een kilo hoorn wel 65.000 Amerikaanse dollars betaald wordt door Aziatische landen. Dat is meer dan de prijs voor goud!

HOE LEVEN DE ZWARTE NEUSHOORNS IN BLIIDORP?

Nieuw verblijf

Vanaf 2013 leven de zwarte neushoorns in de nieuwe Dikhuidenvleugel van de Rivièrahal. Het eerste dat je opvalt is een waarschuwing: pas op, deze dieren plassen achteruit! Jij wist dit al want dat had je al gelezen in het stukje: “Hallo, dit ben ik”. Nou, hier kun je dat zelfs met eigen ogen zien. Buiten kunnen de neushoorns lekker rondlopen, maar ook rusten in een van de shelters in de vorm van grotten.

Niet bij elkaar

Net als in de natuur leven de zwarte neushoorns niet samen. Ze staan buiten en binnen apart. Dat is niet zielig, zo hoort dat bij deze dieren. Pas als het vrouwtje aangeeft dat ze wil paren mag de bul erbij, maar daarna gaat hij gewoon weer zijn eigen weg...en ook dat is net als in de natuur. Als de vrouwtjes het goed met elkaar kunnen vinden, kun je hen wel bij elkaar op een perk tegenkomen.

Training

Zwarte neushoorns zijn heel snel zenuwachtig. En dat is dan niet eventjes, nee dat kan wel een uur duren. Dat is niet goed, dus worden de dieren op een hele fijne en rustige manier getraind, om overal aan te wennen. Als ze iets goed doen, of dat proberen, krijgen ze een klik van een klikker te horen en dan volgt iets lekkers.

De dieren wennen zo aan mensen in hun omgeving. Maar het is ook handig als er bijvoorbeeld medicijnen moeten worden gegeven of bloed moet worden afgetapt. Ze kennen de woorden:

- » 'target' dat betekent dat ze iets moeten aankaarten dat daar speciaal voor bestemd is.
- » 'steady' dat betekent dat ze tegen de hand van de verzorger aan duwen. Heel handig want terwijl ze dat doen kan er bijvoorbeeld een prikje gegeven worden. Hij merkt er dan niets van omdat hij te veel bezig is met duwen.

- » En het woord 'foot', dat betekent dat ze niet zwaar op die poot moeten leunen. Zo kan de verzorger de poot optillen om te kijken of alles goed is met de zool of verplaatsen als dat nodig is.

Sproeien!

De neushoorns worden ongeveer 3 keer in de week lekker afgespoeld. Vaak met lauw of warm water. Dat vinden ze heerlijk. Ook krijgen ze lekkere modderbaden. Je hebt al gelezen waar dat allemaal voor dient. Alleen in de winter krijgen ze geen modderbaden. Dan is het te koud.

Voedsel

De zwarte neushoorns krijgen in Diergaarde Blijdorp heel veel takken te eten zoals wilg, beuk, berk, esdoorn, meidoorn en forsythia. Ook krijgen ze hooi waar weinig ijzer en kalk in zit want dat is niet goed. Al het voedsel wordt onderzocht op de hoeveelheid ijzer en kalk. Zo houden we onze neushoorns gezond en gelukkig!

TIP!

Wil je jouw spreekbeurt/
presentatie nog leuker maken?
Leen dan een themakist. Een
themakist is geen kant en
klare spreekbeurt, maar bevat
informatie & fotomateriaal. Kijk op
[diergaardeblijdorp.nl/
themakist](http://diergaardeblijdorp.nl/themakist)

KIJK VOOR MEER DIERENINFORMATIE OP:

diergaardeblijdorp.nl

